

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 2008-2009

17 FEBRUARI 2009

Wetsvoorstel betreffende de methoden voor het verzamelen van gegevens door de inlichtingen- en veiligheidsdiensten

AMENDEMENTEN

Nr. 32 VAN DE HEER DUBIÉ EN MEVROUW RUSSO

Art. 2

In het 2º, in de voorgestelde § 2, de volgende wijzigingen aanbrengen :

1º In het 2º, in de voorgestelde § 2, de volgende wijzigingen aanbrengen :

« Wanneer een methode bedoeld in artikel 18/2 betrekking heeft op een advocaat, een arts, of een journalist of op hun lokalen of communicatiemiddelen die ze voor beroepsdoeleinden gebruiken, of op hun woonplaats, mag deze maatregel niet ten uitvoer worden gelegd zonder dat, naargelang het geval, de voorzitter van de Orde van Franstalige en Duitstalige balies of de voorzitter van de Orde van Vlaamse Balies, of de voorzitter van de Nationale Raad van de Orde van Geneesheren, of de voorzitter van de Vereniging van Beroepsjournalisten hiervan voorafgaandelijk op de hoogte is gebracht door de voorzitter van de commissie. »;

Zie:

Stukken van de Senaat:

4-1053 - 2008/2009:

Nr. 1: Wetsvoorstel van de heer Vandenberghe c.s.

Nrs. 2 en 3: Amendementen.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2008-2009

17 FÉVRIER 2009

Proposition de loi relative aux méthodes de recueil des données des services de renseignement et de sécurité

AMENDEMENTS

Nº 32 DE M. DUBIÉ ET MME RUSSO

Art. 2

Dans le 2º, dans le § 2 proposé, apporter les modifications suivantes :

1º Dans l'alinéa 2, remplacer la première phrase par la phrase suivante :

« Si une méthode visée à l'article 18/2 est mise en œuvre à l'égard d'un avocat, d'un médecin ou d'un journaliste, ou de leurs locaux ou de moyens de communication qu'ils utilisent à des fins professionnelles, ou de leur résidence, cette méthode ne peut être exécutée sans que le président de l'Ordre des barreaux francophones et germanophone ou le président de l'Ordre des barreaux néerlandophones, suivant le cas, ou le président du Conseil national de l'Ordre des médecins, ou le président de l'Association des Journalistes professionnels en soit averti au préalable par le président de la commission. »;

Voir:

Documents du Sénat:

4-1053 - 2008/2009:

Nº 1: Proposition de loi de M. Vandenberghe et consorts.

Nºs 2 et 3: Amendements.

2º In het tweede lid, tweede volzin, tussen de woorden «de voorzitter van de orde» en de woorden «waartoe de advocaat of de arts behoort», de woorden «of de vereniging» invoegen;

3º In het vijfde lid tussen de woorden «de Orde van Geneesheren» en de woorden «aanwezig te zijn», de woorden «of de voorzitter van de Vereniging van Beroepsjournalisten» invoegen.

Verantwoording

Er moet voor journalisten worden voorzien in een bescherming zoals voor de houders van door het beroepsgeheim beschermd gegevens.

Nr. 33 VAN DE HEER DUBIÉ EN MEVROUW RUSSO

Art. 3

In het voorgestelde artikel 3, 15º, de woorden «mentaal gevormd wordt of bereid is tot het plegen van terroristische handelingen» vervangen door de woorden «terroristische handelingen pleegt».

Verantwoording

De te ruime definities die in artikel 8 van de wet van 30 november 1998 worden gegeven, meer bepaald van «terorisme» en van «de activiteit die bedreigt of zou kunnen bedreigen», leiden, in combinatie met deze definitie, tot een veel te vage omschrijving van de betrokken handelingen.

De recente terroristische «crisissen», meer bepaald rond mensen die worden lastiggevallen vanwege de interpretatie die aan hun pamphletistische of ironische artikels wordt gegeven, hebben aangetoond dat de inlichtingendiensten die vrijheid te kwader trouw zouden kunnen gebruiken.

De zinsnede «individu of deze groep van individuen mentaal gevormd wordt of bereid is tot het plegen van terroristische handelingen» verwijst niet naar duidelijk omschreven handelingen. Men kan, zonder fysieke uiting, niet weten wat de mentale voorbereiding of bereidheid van een individu is en nog minder van een groep. Proberen te achterhalen wat die vermeende bedreiging is, zou de inlichtingendiensten kunnen aanzetten tot het ontwikkelen van pseudo-technieken van controle op gedachten.

Nr. 34 VAN DE HEER DUBIÉ EN MEVROUW RUSSO

(Subamendement op amendement nr. 4)

Art. 11

In het 2º, het voorgestelde eerste lid, de woorden «de week» vervangen door de woorden «twee weken».

2º Dans l'alinéa 2, deuxième phrase, insérer entre les mots «au président de l'Ordre» et les mots «auquel appartient», les mots «ou de l'association»;

3º Dans l'alinéa 5, insérer entre les mots «l'Ordre des médecins» et les mots «doit être présent», les mots «ou le président de l'Association des Journalistes professionnels».

Justification

Il y a lieu de prévoir pour les journalistes une protection analogue à celle prévue pour les détenteurs de données protégées par le secret professionnel.

Nº 33 DE M. DUBIÉ ET MME RUSSO

Art. 3

Dans l'article 3, 15º, proposé, remplacer les mots «soit mentalement préparé ou disposé à commettre des actes terroristes» par les mots «commette des actes terroristes».

Justification

Les définitions trop larges données à l'article 8 de la loi du 30 novembre 1998, notamment la définition du «terrorisme» et de «l'activité qui menace ou pourrait menacer», combinées à celle-ci, définissent un champ beaucoup trop vague de comportements.

Les récentes «crises» terroristes, notamment les personnes inquiétées pour l'interprétation donnée à leurs articles pamphletaires ou ironiques, ont montré que les services de renseignement utiliseraient cette latitude à mauvais escient.

La notion «d'individu ou de groupe d'individus mentalement préparé ou disposé à» ne renvoie pas à des actes précis. Il n'est pas possible de connaître, sans manifestation physique, la préparation mentale ou la disposition d'un individu, encore moins d'un groupe. Tenter de connaître cette prétendue menace amènerait les services à développer des pseudo-techniques de surveillance de la pensée.

Nº 34 DE M. DUBIÉ ET MME RUSSO

(Sous-amendement à l'amendement n° 4)

Art. 11

Dans le 2º, remplacer dans l'alinéa 1er proposé le mot «semaine» par le mot «quinzaine».

Verantwoording	Justification
<p>Door de — erg korte — termijn van één week zou het kunnen dat de organisatie uit de privésector niet tijdig kan reageren waardoor de commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer niet in kennis kan worden gesteld van de aanvraag en van de redenen waarom de inlichtingen niet werden verstrekt.</p>	<p>Le délai — très court — d'une semaine risque de ne pas laisser à l'organisme privé la possibilité de réagir à temps en communiquant la demande et les raisons du refus de délivrer les informations à la Commission de la vie privée.</p>
<p>Nr. 35 VAN DE HEER DUBIÉ EN MEVROUW RUSSO</p> <p>(Subamendement op amendement nr. 5)</p> <p style="text-align: center;">Art. 12</p> <p>In het voorgestelde tweede lid de woorden «de week» vervangen door de woorden «twee weken».</p>	<p>Nº 35 DE M. DUBIÉ ET MME RUSSO</p> <p>(Sous-amendement à l'amendement n° 5)</p> <p style="text-align: center;">Art. 12</p> <p>Remplacer dans l'alinéa 2 proposé le mot «semaine» par le mot «quinzaine».</p>
<p>Verantwoording</p> <p>Zie het subamendement op amendement nr. 4: de termijn van één week is te kort.</p>	<p>Justification</p> <p>Idem que pour le sous-amendement à l'amendement n° 4: le délai d'une semaine est trop court.</p>
<p>Nr. 36 VAN DE HEER DUBIÉ EN MEVROUW RUSSO</p> <p>(Subamendement op amendement nr. 7)</p> <p style="text-align: center;">Art. 14</p> <p>In het voorgestelde artikel 18/7, § 2, de woorden «Ingeval van uiterst dringende met redenen omklede noodzakelijkheid» vervangen door de woorden «In geval van uiterst dringende met bijzondere redenen omklede noodzakelijkheid».</p>	<p>Nº 36 DE M. DUBIÉ ET MME RUSSO</p> <p>(Sous-amendement à l'amendement n° 7)</p> <p style="text-align: center;">Art. 14</p> <p>Dans l'article 18/7, § 2, proposé, remplacer les mots «En cas d'extrême urgence motivée», par les mots «En cas d'extrême urgence spécialement motivée,».</p>
<p>Verantwoording</p> <p>Een tautologische motivering die de uiterst dringende noodzakelijkheid wettigt door het korte tijdsbestek zou onvoldoende zijn. Zoals de bescherming van de persoonlijke levenssfeer en de rechten van de verdediging vereisen, wil deze wijziging overeenkomstig de artikelsgewijze toelichting de diensten verplichten de uiterst dringende noodzakelijkheid met bijzondere redenen te omkleden door de feitelijke omstandigheden te vermelden die van die aard zijn dat de tijd die nodig is om de normale procedure te volgen, het aan de gang zijnde onderzoek in het gedrang zou brengen.</p>	<p>Justification</p> <p>Une motivation tautologique justifiant l'extrême urgence par la brièveté des délais impartis ne serait pas suffisante. Comme le commandent la protection de la vie privée et les droits de la défense, conformément au commentaire des articles, la présente modification vise à obliger les services à motiver spécialement l'extrême urgence en citant les circonstances de fait qui font que le temps requis par la procédure normale compromettrait la recherche en cours.</p>
<p>Nr. 37 VAN DE HEER DUBIÉ EN MEVROUW RUSSO</p> <p>(Subamendement op amendement nr. 7)</p> <p style="text-align: center;">Art. 14</p> <p>In het voorgestelde artikel 18/7, § 2, de woorden «mondelinge beslissing» en «mondelinge akkoord»</p>	<p>Nº 37 DE M. DUBIÉ ET MME RUSSO</p> <p>(Sous-amendement à l'amendement n° 7)</p> <p style="text-align: center;">Art. 14</p> <p>Dans l'article 18/7, § 2, proposé, remplacer les mots «décision verbale» et les mots «accord verbal»</p>

respectievelijk vervangen door de woorden «schriftelijke beslissing» en «schriftelijke akkoord».

Verantwoording

Aan de hand van een mondelinge beslissing kan de Commissie niet nagaan of de feiten die als motivatie hebben gediend voor de beslissing om de gegevens te verzamelen via de procedure van dringende noodzakelijkheid, waar zijn. Het is tevens noodzakelijk de beweegreden te kennen waarom er een beroep werd gedaan op de specifieke maatregel zoals die werd voorgesteld op het moment van de beslissing, en niet via een reconstructie achteraf.

Via de moderne communicatiemiddelen is een ogenblikkelijke uitwisseling van traceerbare, dateerbare en authenticeerbare schriftelijke informatie mogelijk. Schriftelijke informatie is zelfs wenselijk met het oog op efficiëntie, om bijvoorbeeld spelfouten in de naam van de abonnee te voorkomen.

Nr. 38 VAN DE HEER DUBIÉ EN MEVROUW RUSSO

Art. 14

In het voorgestelde artikel 18/7, § 2, de tweede volzin vervangen als volgt :

«Deze schriftelijke beslissing wordt zonder haar motivering meegedeeld aan de operator van het elektronische communicatiennetwerk of aan de verstreker van een communicatiedienst die wordt gevorderd.».

Verantwoording

Er dient gepreciseerd te worden dat de beslissing zonder de motivering ervan meegedeeld wordt, anders zou dat de diensten ertoe kunnen aanzetten om deze motivering op sibillijnse wijze op te stellen.

Nr. 39 VAN DE HEER DUBIÉ EN MEVROUW RUSSO

(Subamendement op amendement nr. 8)

Art. 14

In het voorgestelde artikel 18/8, § 2, de woorden «Ingeval van uiterst dringende met redenen omklede noodzakelijkheid» vervangen door de woorden «In geval van uiterst dringende met bijzondere redenen omklede noodzakelijkheid».

Verantwoording

Een tautologische motivering die de uiterst dringende noodzakelijkheid wettigt door het korte tijdsbestek zou onvoldoende zijn. Zoals de bescherming van de persoonlijke levenssfeer en de rechten van de verdediging vereisen, wil deze wijziging overeenkomstig de artikelsgewijze toelichting de diensten verplichten de uiterst dringende noodzakelijkheid met bijzondere redenen te

respectivement par les mots «décision écrite» et les mots «accord écrit».

Justification

Une décision verbale ne permet pas à la Commission de vérifier la réalité des faits qui ont motivé la décision de recueillir les données par la procédure d'urgence. Il est aussi nécessaire de connaître la motivation du recours à la mesure spécifique telle qu'elle se présentait au moment de la décision, non dans une reconstruction *a posteriori*.

Les modes de «communication modernes permettent un échange instantané d'informations écrites traçables, datables et authentifiables. La voie écrite est même souhaitable pour des raisons d'efficacité, pour éviter par exemple toute erreur d'épellation du nom de l'abonné.

Nº 38 DE M. DUBIÉ ET MME RUSSO

Art. 14

Dans l'article 18/7, § 2, proposé, remplacer la deuxième phrase par la phrase suivante :

«Cette décision écrite est communiquée sans sa motivation à l'opérateur du réseau de communications électroniques ou au fournisseur du service de communications électroniques qui est requis.»

Justification

Il y a lieu aussi de préciser que la décision est communiquée sans sa motivation, car dans le cas contraire cela inciterait les services à rédiger cette dernière de manière sibylline.

Nº 39 DE M. DUBIÉ ET MME RUSSO

(Sous-amendement à l'amendement n° 8)

Art. 14

Dans l'article 18/8, § 2, proposé, remplacer les mots «En cas d'extrême urgence motivée,» par les mots «En cas d'extrême urgence spécialement motivée,».

Justification

Une motivation tautologique justifiant l'extrême urgence par la brièveté des délais impartis ne serait pas suffisante. Comme le commandent la protection de la vie privée et les droits de la défense, conformément au commentaire des articles, la présente modification vise à obliger les services à motiver spécialement l'extrême urgence en citant les circonstances de fait qui font que le

omkleden door de feitelijke omstandigheden te vermelden die van die aard zijn dat de tijd die nodig is om de normale procedure te volgen, het aan de gang zijnde onderzoek in het gedrang zou brengen.

Nr. 40 VAN DE HEER DUBIÉ EN MEVROUW RUSSO

(Subamendement op amendement nr. 8)

Art. 14

In het voorgestelde artikel 18/8, § 2, worden de woorden «mondelinge beslissing» en «mondelinge akkoord» respectievelijk vervangen door de woorden «schriftelijke beslissing» en «schriftelijke akkoord».

Verantwoording

Aan de hand van een mondelinge beslissing kan de Commissie niet nagaan of de feiten die als motivatie hebben gediend voor de beslissing om de gegevens te verzamelen via de procedure van dringende noodzakelijkheid, waar zijn. Het is tevens noodzakelijk de beweegreden te kennen waarom er een beroep werd gedaan op de specifieke maatregel zoals die werd voorgesteld op het moment van de beslissing, en niet via een reconstructie achteraf.

Via de moderne communicatiemiddelen is een ogenblikkelijke uitwisseling van traceerbare, dateerbare en authenticeerbare schriftelijke informatie mogelijk. Aangezien het gaat om elektronische gegevens, zou mondelinge informatie zelfs inefficiënt zijn, met vanzelfsprekend risico's op spelfouten.

Nr. 41 VAN DE HEER DUBIÉ EN MEVROUW RUSSO

Art. 14

In het voorgestelde artikel 18/8, § 2, de tweede volzin vervangen als volgt :

«Deze schriftelijke beslissing wordt zonder haar motivering meegedeeld aan de operator van het elektronische communicatiennetwerk of aan de verstrekker van een communicatiedienst die wordt gevorderd.».

Verantwoording

Er dient ook gepreciseerd te worden dat de beslissing zonder de motivering ervan meegedeeld wordt, anders zou dat de diensten ertoe kunnen aanzetten om deze motivering op sibilijnse wijze op te stellen.

temps requis par la procédure normale compromettrait la recherche en cours.

Nº 40 DE M. DUBIÉ ET MME RUSSO

(Sous-amendement à l'amendement n° 8)

Art. 14

Dans l'article 18/8, § 2, proposé, remplacer les mots «décision verbale» et les mots «accord verbal» respectivement par les mots «décision écrite» et les mots «accord écrit».

Justification

Une décision verbale ne permet pas à la Commission de vérifier la réalité des faits qui ont motivé la décision de recueillir les données par la procédure d'urgence. Il est aussi nécessaire de connaître la motivation du recours à la mesure spécifique telle qu'elle se présentait au moment de la décision, non dans une reconstruction *a posteriori*.

Les modes de communication modernes permettent un échange instantané d'informations écrites traçables, datables et authentifiables. S'agissant de données électroniques, la voie verbale serait même inefficace, avec des risques d'erreur d'épellation évidents.

Nº 41 DE M. DUBIÉ ET MME RUSSO

Art. 14

Dans l'article 18/8, § 2, proposé, remplacer la seconde phrase par la phrase suivante :

«Cette décision écrite est communiquée sans sa motivation à l'opérateur du réseau de communications électroniques ou au fournisseur du service de communications électroniques qui est requis.»

Justification

Il y a lieu aussi de préciser que la décision est communiquée sans sa motivation, ce qui inciterait les services à rédiger cette dernière de manière sibylline.

Nr. 42 VAN DE HEER DUBIÉ EN MEVROUW RUSSO

Art. 7

Het voorgestelde artikel 13bis, § 2, derde lid, doen vervallen.

Verantwoording

De strafvrijstelling voor strikt noodzakelijke strafbare feiten kan alleen voor agenten gelden. Dit wettelijk vrijstellingsstelsel kan niet worden uitgebreid tot derden die noodzakelijke hulp of bijstand geleverd zouden hebben.

Voor deze personen, van wie het optreden toevallig van aard moet blijven, kunnen in geval van vervolging verschoningsgronden worden aangevoerd volgens de gewone procedure.

Nr. 43 VAN DE HEER DUBIÉ EN MEVROUW RUSSO

Art. 11

Dit artikel vervangen als volgt:

«Art. 11. — In artikel 16 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht».

1° de woorden «artikel 3, § 3» worden vervangen door de woorden «artikel 3, § 4»;

2° de woorden «Deze informatie wordt gratis verstrekt» worden toegevoegd in fine.»

Verantwoording

Deze voorzorgsmaatregel moet voorkomen dat de privépersoon of -organisatie winst maakt met het overdragen van gegevens, en dat zij de neiging zou hebben om informatie-aanvragen altijd positief te beantwoorden.

Nº 42 DE M. DUBIÉ ET MME RUSSO

Art. 7

Supprimer l'article 13bis, § 2, alinéa 3 proposé.

Justification

L'exemption de peine prévue pour des infractions absolument nécessaire ne peut s'appliquer qu'aux agents. Il n'y a pas lieu d'étendre ce régime légal d'exemption à des tiers qui auraient fourni une aide ou une assistance nécessaire.

Pour ces personnes, dont l'intervention doit garder un caractère accidentel, les causes d'excuse pourront être invoquées selon la procédure générale en cas de poursuites.

Nº 43 DE M. DUBIÉ ET MME RUSSO

Art. 11

Remplacer cet article par ce qui suit :

«Art. 11. — À l'article 16 de la même loi sont apportées les modifications suivantes».

1° les mots «article 3, § 3,» sont remplacés par les mots «article 3, § 4,»;

2° les mots «Ces informations sont fournies gratuitement» sont ajoutés in fine.»

Justification

Cette précaution permet d'éviter que la personne ou organisme privé ne retire un bénéfice de la transmission d'information et qu'elle ait tendance à répondre toujours positivement aux demandes d'information.

Josy DUBIÉ.
Carine RUSSO.

Nr. 44 VAN DE HEREN WILLE EN VANKRUNKELSVEN

Art. 2

In het 2°, in de voorgestelde § 2, het eerste lid aanvullen met de volgende zin :

«Het is de inlichtingen- en veiligheidsdiensten uitzonderlijk toegestaan deze beschermd gegevens, beschermd door ofwel het beroepsgeheim van een advocaat of een arts ofwel door het bronnengeheim van een journalist te verkrijgen, te analyseren of te

Nº 44 DE MM. WILLE ET VANKRUNKELSVEN

Art. 2

Au 2°, dans le paragraphe 2 proposé, compléter l'alinéa 1er par la phrase suivante :

«À titre exceptionnel, les services de renseignement et de sécurité sont autorisés à obtenir, analyser ou exploiter des données protégées par le secret professionnel d'un avocat ou d'un médecin ou par le secret des sources d'un journaliste, lorsque le service

exploiteren, als de betrokken dienst voorafgaandelijk over concrete aanwijzingen beschikt dat de advocaat, de arts of de journalist persoonlijk en actief meewerkt of heeft meegewerkt aan het ontstaan of aan de ontwikkeling van de potentiële dreiging, zoals bedoeld in de artikelen 7, 1°, 8, 1° tot 4°, en 11. »

Verantwoording

Dit amendement heeft tot doel een louter terminologische wijziging aan te brengen om mogelijke verwarring of semantisch misbruik te voorkomen.

Artikel 2 van de wet van 30 november 1998 houdende regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten wordt gewijzigd in het BIM-wetsvoorstel. Een nieuwe tweede paragraaf formuleert een bijzondere bescherming voor gegevens die beschermd worden door de aanwending van het beroepsgeheim van advocaten of artsen, alsook de gegevens die door het bronnengeheim van journalisten bijzondere bescherming genieten. In deze nieuwe tweede paragraaf wordt gespecificeerd dat het de inlichtingen- en veiligheidsdiensten verboden is om deze gegevens te verkrijgen, te analyseren of te exploiteren tenzij deze diensten voorafgaandelijk over concrete aanwijzingen beschikt dat de advocaat, de arts of journalist persoonlijk en actief meewerkt of meegewerkt heeft aan het ontstaan of aan de ontwikkeling van de dreiging. De woordkeuze in deze nieuwe tweede paragraaf waarbij «het is de inlichtingen- en veiligheidsdiensten verboden gegevens (...) te analyseren of te exploiteren, tenzij (...)» legt nog steeds terminologisch sterk de nadruk op het verbod om deze beschermd gegevens te gebruiken. Deze woordkeuze buigt bij een letterlijke lezing nog steeds sterk door naar een verbod op exploitatie van deze gegevens.

Nr. 45 VAN DE HEREN WILLE EN VANKRUNKELSVEN

Art. 2

In het 2°, in de voorgestelde § 2, het eerste lid lid aanvullen met de woorden :

« of tenzij de betrokkenen uit eigen beweging en uit vrije wil informatie ter beschikking stellen ».

Verantwoording

Er zijn situaties dat informatie die bekend is aan iemand van deze beroepscategorieën van dien aard is dat zij na afweging van het beroepsgeheim oordelen dat het doorgeven van deze informatie verantwoord is tengevolge van de morele noodituatie waarin ze zich bevinden.

en question dispose au préalable d'indices concrets révélant que l'avocat, le médecin ou le journaliste participe ou a participé personnellement et activement à la naissance ou au développement de la menace potentielle, au sens des articles 7, 1°, 8, 1° à 4°, et 11. »

Justification

Le présent amendement vise à apporter une modification purement terminologique afin d'éviter une éventuelle confusion ou une interprétation abusive d'ordre sémantique.

La proposition de loi MPR modifie l'article 2 de la loi du 30 novembre 1998 organique des services de renseignement et de sécurité. Un paragraphe 2 nouveau énonce une protection particulière pour les données couvertes tant par le secret professionnel des avocats ou des médecins que par celui des sources des journalistes. Dans ce paragraphe 2 nouveau, il est spécifié qu'il est interdit aux services de renseignement et de sécurité d'obtenir, d'analyser ou d'exploiter ces données, à moins que ces services ne disposent au préalable d'indices concrets révélant que l'avocat, le médecin ou le journaliste participe ou a participé personnellement et activement à la naissance ou au développement de la menace. D'un point de vue terminologique, la formulation employée dans ce paragraphe 2 nouveau, à savoir qu'« il est interdit aux services de renseignement et de sécurité d'analyser ou d'exploiter des données [...], à moins que », met encore fortement l'accent sur l'interdiction d'utiliser ces données protégées. Il y a fort à parier que prise à la lettre, cette formulation sera toujours interprétée dans le sens d'une interdiction d'exploitation de ces données.

N° 45 DE MM. WILLE ET VANKUNKELSVEN

Art. 2

Au 2°, dans le paragraphe 2 proposé, compléter l'alinéa 1er par les mots suivants :

« ou à moins que les intéressés ne mettent des informations à disposition de leur propre initiative et de leur plein gré ».

Justification

Il peut arriver que des personnes relevant des catégories professionnelles visées prennent connaissance d'informations d'une nature telle qu'elles estiment, après avoir apprécié l'obligation de respecter ou non le secret professionnel, qu'il se justifie de transmettre ces informations en raison de la détresse morale dans laquelle celles-ci les plongent.

Nr. 46 VAN DE HEREN WILLE EN VANKRUNKELSVEN

Art. 2

In het 2º, in de voorgestelde § 2, tweede lid, tussen de woorden «of de voorzitter van de Nationale Raad van de Orde van Geneesheren,» en de woorden «, hiervan voorafgaandelijk op de hoogte is gebracht door de voorzitter van de commissie», de woorden «voor zover hijhouder is van een veiligheidsmachting van het niveau «zeer geheim»» invoegen.

Verantwoording

Dit amendement heeft tot doel de bruikbaarheid van de bepaling zoals weergegeven in artikel 18/2 ten aanzien van een advocaat of een arts zoals het voorstel bepaalt in zijn artikel 2, 2º dat deze maatregel slechts ten uitvoer mag worden gelegd nadat de voorzitter van de orde waartoe de arts of de advocaat behoort door de voorzitter van de commissie op de hoogte is gebracht en hem hierbij de nodige inlichtingen werden verschafft. Uiteraard is de communicatie naar deze voorzitters toe zeker wenselijk. Voor zover deze inlichtingen een geklassificeerde aard hebben, hetgeen allesbehalve onwaarschijnlijk is, zal deze bepaling een dode letter blijven. Bovendien zijn de voorzitters die zonder deze machting kennis nemen van deze geklassificeerde inlichtingen strafbaar. Een oplossing voor dit alles zou erin kunnen bestaan dat de voorzitters van de ordes onderworpen worden aan het regime van de veiligheidsmachtingen. Hoewel voor de veiligheidsmachting, gelet op de wet die deze machtingen regelt, voorafgaandelijk de personen die deze aanvragen aan een streng veiligheidsonderzoek onderworpen worden, zal deze machting van deze respectieve voorzitters de diensten weinig stimuleren om advocaten en artsen te onderwerpen aan de specifieke en uitzonderlijke methodes. De machting verplicht de voorzitter van de administratieve commissie aan de respectieve voorzitter bijzonder open kaart te spelen, en dus de zeer geheime inlichtingen die het gebruik van specifieke of de uitzonderlijke methodes te rechtvaardigen.

Nr. 47 VAN DE HEREN WILLE EN VANKRUNKELSVEN

Art. 2

In het 2º, in de voorgestelde § 2, het vierde en het vijfde lid vervangen door de volgende twee leden :

«Wanneer een uitzonderlijke methode, zoals bepaald in artikel 18/2, § 2, wordt aangewend ten aanzien van een advocaat, een arts of een journalist, dient naast de voorzitter een ander door hem afgevaardigd lid van de commissie aanwezig te zijn bij de uitvoering van deze methode.

Ingeval van toepassing van artikel 18/13 ten aanzien van de advocaat of de arts, dient naast de voorzitter van de commissie, tevens, naargelang het geval, de voorzitter, of bij ziekte of bij verhindering zijn plaatsvervanger van de Orde van Franstalige en Duitstalige balies of de voorzitter, of bij ziekte of bij

Nº 46 DE MM. WILLE ET VANKRUNKELSVEN

Art. 2

Au 2º, dans le paragraphe 2 proposé, à l'alinéa 2, insérer entre les mots «, ou le président du Conseil national de l'Ordre des médecins,» et les mots «, en soit averti au préalable par le président de la commission» les mots «pour autant qu'il soit titulaire d'une habilitation de sécurité du degré « très secret »».

Justification

Le présent amendement vise à améliorer l'efficacité de la disposition visée à l'article 18/2 vis-à-vis d'un avocat ou d'un médecin, en ce que la proposition prévoit en son article 2, 2º, que cette mesure ne peut être exécutée qu'après que le président de l'ordre dont l'avocat ou le médecin fait partie en a été informé par le président de la commission et qu'il a reçu les renseignements nécessaires. Il va sans dire qu'il est certainement souhaitable d'établir une telle communication avec ces présidents. Mais si ces informations sont classifiées, ce qui ne manquera certainement pas d'être souvent le cas, cette disposition restera lettre morte. En outre, les présidents qui prennent connaissance de ces informations classifiées sans être titulaires de l'habilitation requise s'exposent à des sanctions. Ce problème pourrait être résolu en soumettant les présidents des ordres au régime des habilitations de sécurité. Bien que les personnes qui demandent une telle habilitation de sécurité soient soumises à une enquête de sécurité extrêmement rigoureuse en vertu de la loi qui régit ces habilitations, cette habilitation des présidents respectifs incitera assez peu les services à soumettre les avocats et les médecins aux méthodes spécifiques et exceptionnelles. L'habilitation oblige le président de la commission administrative à jouer vraiment cartes sur table avec le président concerné et donc à justifier les renseignements de degré très secret qui nécessitent d'avoir recours à des méthodes spécifiques ou exceptionnelles.

Nº 47 DE MM. WILLE ET VANKRUNKELSVEN

Art. 2

Au 2º, dans le § 2 proposé, remplacer les alinéas 4 et 5 par les deux alinéas suivants :

«Si une méthode exceptionnelle visée à l'article 18/2, § 2, est mise en œuvre à l'égard d'un avocat, d'un médecin ou d'un journaliste, le président de la commission ainsi qu'un membre de la commission délégué par lui doit être présent lors de la mise en œuvre de la méthode.

En cas d'application de l'article 18/13 à l'égard d'un avocat ou d'un médecin, le président de l'Ordre des barreaux francophones et germanophone, ou son suppléant en cas de maladie ou d'empêchement, ou le président de l'Ordre des barreaux néerlandophones, ou son suppléant en cas de maladie ou d'empêche-

verhinderen zijn plaatsvervanger van de Orde van Vlaamse Balies, of de voorzitter van de Nationale Raad van de Orde van Geneesheren, of bij ziekte of bij verhindering zijn plaatsvervanger, voor zover zij of hun plaatsvervangerhouder zijn van een veiligheidsmachtiging van het niveau «zeer geheim», aanwezig te zijn bij het uitvoeren van de methode. Indien noch een uitgenodigde voorzitter, noch een plaatsvervanger verschijnt op de gestelde plaats en het gestelde tijdstip van de doorzoeking, kan de voorzitter van de commissie of het lid van de commissie op gemotiveerde wijze beslissen dat de doorzoeking toch wordt doorgevoerd. ».

Verantwoording

Probleemstelling

Dit amendement heeft tot doel de bruikbaarheid van de bepaling zoals weergegeven in artikel 18/2 in geval van toepassing van artikel 18/13 aanzienlijk te verbeteren. Artikel 18/13 bepaalt: «In het belang van de uitoefening van hun opdrachten kunnen de inlichtingen- en veiligheidsdiensten gemachtigd worden om, al dan niet met behulp van technische middelen, private plaatsen, woningen of een door een woning omsloten eigen aanhorigheid in de zin van de artikelen 479, 480 en 481 van het Strafwetboek of in een lokaal aangewend voor beroepsdoeleinden of als woonplaats door een advocaat, een arts of een journalist, te doorzoeken en de inhoud van gesloten voorwerpen na te gaan.». Ingeval van toepassing van artikel 18/13 ten aanzien van een advocaat of arts, bepaalt het voorstel in zijn artikel 2, 2° dat dergelijke doorzoeking enkel toegelaten is in aanwezigheid van de voorzitter van de orde waartoe de arts of advocaat behoort. Deze uitzonderlijke methode kan uit haar aard slechts in kritieke gevallen worden aangewend, maar kan alsdan toch bezwaarlijk afhankelijk worden gesteld van het al dan niet opdagen van iemand die inzake de wettelijke opdrachten van de inlichtingendiensten geen enkele verantwoordelijkheid draagt. Bovendien voorziet het voorstel nergens dat een verhinderde voorzitter hetzij van de orde, hetzij van de commissie (die anders 7 dagen op 7 en 24uur op 24 beschikbaar moet zijn) zich kan laten vervangen. Ten slotte stelt zich ook hier het probleem van gebeurlijk geklassificeerde informatie (zoals reeds in een ander amendement behandeld) waarvan de geroepen voorzitter kennis zou (moeten) krijgen.

Nr. 48 VAN DE HEREN WILLE EN VANKRUNKELSVEN

Art. 4

Dit artikel doen vervallen.

Verantwoording

Door de schrapping van dit artikel wordt vermeden dat de minister van Binnenlandse Zaken zijn vorderingsbevoegdheid om inlichtingen in te winnen aangaande de openbare orde verliest.

Ook is het niet aangewezen dat de minister van Binnenlandse Zaken zijn medebeheer zou verliezen. Net als bij de federale politie is het wenselijk dat ook voor de inlichtingendiensten voorzien wordt in een gedeelde politieke verantwoordelijkheid voor de ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie.

ment, suivant le cas, ou le président du Conseil national de l'Ordre des médecins, ou son suppléant en cas de maladie ou d'empêchement, doit être présent, en plus du président de la commission, lors de la mise en œuvre de la méthode concernée, pour autant que ces présidents ou leur suppléant soient titulaires d'une habilitation de sécurité du degré « très secret ». Si un président convoqué ou son suppléant reste en défaut de se présenter à l'endroit et à l'heure prévus pour l'inspection, le président ou le membre de la commission peut néanmoins faire procéder à l'inspection sur décision motivée. »

Justification

Le problème

L'objet du présent amendement est d'améliorer sensiblement l'efficacité de la disposition visée à l'article 18/2 en cas d'application de l'article 18/13. L'article 18/13 dispose ce qui suit: «Dans l'intérêt de l'exercice de leurs missions, les services de renseignement et de sécurité peuvent être autorisés à inspecter des lieux privés, des domiciles, une dépendance propre y enclose d'un domicile au sens des articles 479, 480 et 481 du Code pénal ou un local utilisé à des fins professionnelles ou comme résidence par un avocat, un médecin ou un journaliste, et à vérifier le contenu d'objets fermés, à l'aide de moyens techniques ou non.» En cas d'application de l'article 18/13 à l'égard d'un avocat ou d'un médecin, le 2° de l'article 2 proposé prévoit que l'inspection visée n'est autorisée qu'en présence du président de l'ordre ou du barreau auquel appartient le médecin ou l'avocat. Du fait de sa nature, cette méthode exceptionnelle ne peut être utilisée que dans des cas critiques et, même alors, peut difficilement être subordonnée à la présence ou non d'une personne qui n'assume aucune responsabilité en ce qui concerne les missions légales des services de renseignement. De surcroît, la proposition ne prévoit nulle part qu'un président empêché de l'ordre ou de la commission peut se faire remplacer (lequel devrait donc être disponible 7 jours sur 7 et 24 heures sur 24). Pour finir, se pose également le problème des informations éventuellement classifiées (qui ont déjà fait l'objet d'un autre amendement) dont le président appelé pourrait (devoir) prendre connaissance.

Nº 48 DE MM. WILLE ET VANKRUNKELSVEN

Art. 4

Supprimer cet article.

Justification

La suppression de l'article en question permet d'éviter que le ministre de l'Intérieur perde la compétence de requérir des informations relatives à l'ordre public.

En outre, il n'est pas opportun que le ministre de l'Intérieur perde son pouvoir de cogestion. Comme c'est le cas pour la police fédérale, il y a lieu de prévoir une responsabilité politique partagée entre les ministres de l'Intérieur et de la Justice également pour les services de renseignement.

Nr. 49 VAN DE HEREN WILLE EN VANKRUNKELSVEN

Art. 5

Dit artikel doen vervallen.

Verantwoording

Door de schrapping van dit artikel wordt vermeden dat de minister van Binnenlandse Zaken zijn vorderingsbevoegdheid om inlichtingen in te winnen aangaande de openbare orde verliest.

Ook is het niet aangewezen dat de minister van Binnenlandse Zaken zijn medebeheer zou verliezen. Net als bij de federale politie is het wenselijk dat ook voor de inlichtingendiensten voorzien wordt in een gedeelde politieke verantwoordelijkheid voor de ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie.

Nr. 50 VAN DE HEREN WILLE EN VANKRUNKELSVEN

Art. 8

In het voorgestelde artikel 13ter, derde lid, na de zin «De commissie brengt het Vast Comité I op de hoogte van zijn beslissing.» de volgende zin invoegen «*Het Vast Comité I kan binnen de maand na overleg met de Commissie de beslissing herroepen of de voorwaarden ervan herbekijken.*».

Verantwoording

De loutere mededeling van een beslissing door de Commissie aan het Vast Comité I biedt te weinig garanties. Daarom wordt voorgesteld dat indien nodig wordt nagegaan of de door de Commissie genomen beslissing en de wijze waarop wordt voorgesteld dat het onderzoek wordt uitgevoerd, opportuun is.

Nr. 51 VAN DE HEREN WILLE EN VANKRUNKELSVEN

Art. 10

In het 3º, het voorgestelde derde lid vervangen door wat volgt :

«Wanneer de gerechtelijke overheden, de ambtenaren en de agenten van de openbare diensten, en die van de politiediensten inbegrepen, van oordeel zijn dat het meedelen van de informatie als bedoeld in het tweede lid van aard is afbreuk te doen aan een lopend opsporings- of gerechtelijk onderzoek, of aan de verzameling van gegevens overeenkomstig de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor witwassen van geld en de financiering van terrorisme, iemand in zijn persoonlijke fysieke integriteit kan schaden, kunnen zij binnen

Nº 49 DE MM. WILLE ET VANKRUNKELSVEN

Art. 5

Supprimer cet article.

Justification

La suppression de l'article en question permet d'éviter que le ministre de l'Intérieur perde la compétence de requérir des informations relatives à l'ordre public.

En outre, il n'est pas opportun que le ministre de l'Intérieur perde son pouvoir de cogestion. Comme c'est le cas pour la police fédérale, il y a lieu de prévoir une responsabilité politique partagée entre les ministres de l'Intérieur et de la Justice également pour les services de renseignement.

Nº 50 DE MM. WILLE ET VANKRUNKELSVEN

Art. 8

Dans l'article 13ter, alinéa 3, proposé, insérer, après la phrase «Elle informe le Comité permanent R de sa décision.», la phrase «Le Comité permanent R peut, dans le mois, après concertation avec la commission, révoquer la décision ou en réexaminer les conditions.».

Justification

Le seul fait que la commission communique sa décision au Comité permanent R n'apporte pas suffisamment de garanties. Il est dès lors proposé que l'on vérifie, si nécessaire, l'opportunité de la décision prise par la commission et des modalités selon lesquelles il est prévu de mener l'enquête.

Nº 51 DE MM. WILLE ET VANKRUNKELSVEN

Art. 10

Au 3º, remplacer l'alinéa 3 proposé par ce qui suit :

«Lorsque les autorités judiciaires, les fonctionnaires et les agents des services publics, y compris les services de police, estiment que la communication des informations visée à l'alinéa 2 est de nature à porter atteinte à une information ou à une instruction judiciaire en cours ou à la récolte d'informations visée par la loi du 11 janvier 1993 relative à la prévention de l'utilisation du système financier aux fins du blanchiment de capitaux et du financement du terrorisme, ou qu'elle est susceptible de nuire à l'intégrité physique d'une personne, ils peuvent refuser

de vijf werkdagen na ontvangst van de aanvraag deze mededeling weigeren en delen zij de reden hiervan schriftelijk mee. ».

Verantwoording

Dit amendement heeft tot doel de medewerking van openbare besturen te versterken, en alsdusdanig de bepalingen zoals weergegeven in artikel 10 aanzienlijk te verbeteren. Artikel 10, 3^e bepaalt: « Wanneer de gerechtelijke overheden, de ambtenaren en de agenten van de openbare diensten, en die van de politiediensten inbegrepen, van oordeel zijn dat het meedelen van de informatie als bedoeld in het tweede lid van aard is afbreuk te doen aan een lopend opsporings- of gerechtelijk onderzoek, of aan de verzameling van gegevens overeenkomstig de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor witwassen van geld en de financiering van terrorisme, iemand gevaar te doen lopen, of ernstige schade aan de betrokken persoon te berokkenen, kunnen zij binnen een maand na ontvangst van de aanvraag deze mededeling weigeren en delen zij de reden hiervan schriftelijk mee. »;

Hoewel de intentie van dit nieuwe derde lid drieledig en in se juist is, namelijk de vrijwaring van persoonlijke levenssfeer, gerechtelijke onderzoeken en de fysieke integriteit van personen, gaat het voorstel voorbij aan het belang van het bevestigen van een nauwere samenwerking tussen de inlichtingen- en veiligheidsdiensten. Aangezien de rede van «ernstige schade aan de persoonlijke levenssfeer van de betrokken persoon te berokken» een te gemakkelijke rede lijkt, bijzonder evident in te roepen valt door bovengenoemde minder welwillende openbare besturen, lijkt het ons onzinnig deze passage in de wet te schrijven. De informatie die ze vrijgeven kan inderdaad, en zal vrij systematisch een inbreuk vormen op de privacy, de geciteerde levenssfeer van de betrokkenen. Bovendien moeten de openbare besturen beseffen dat ze in essentie samenwerken met andere overheidsdiensten aan wie ze deze gegevens vrijgeven. De finaliteit van deze diensten, de veiligheid van de Belgische staat en zijn burgers, is nu eenmaal volledig gebaseerd op de vergaring van inlichtingen. Het lijkt dan ook opportuun om deze passage te schrappen als mogelijke rede tot weigering van gegevensoverdracht.

De passage « iemand gevaar te doen lopen » is te vaag. In plaats is de bescherming van de fysieke integriteit een beter en meer helder criterium.

Bovendien is de termijn van een maand veel te lang. Als er volgens de genoemde besturen een reden duidelijk aanwezig is om te weigeren de gegevens mee te delen, dan moeten ze in staat zijn dit vlugger te staven. De termijn van 5 werkdagen is minder tijdrovend en geeft de besturen ruimschoots de tijd om hun reden tot weigering te formuleren en mee te delen.

Nr. 52 VAN DE HEREN WILLE EN VANKRUNKELSVEN

Art. 14

In het voorgestelde artikel 18/3, § 1, het tweede lid aanvullen met de volgende zin :

« De specifieke methoden die betrekking hebben op een advocaat, een arts of een journalist worden

cette communication dans les cinq jours ouvrables de la demande, en exposant leurs raisons par écrit. ».

Justification

Le présent amendement vise à renforcer la collaboration entre les administrations publiques et à améliorer ainsi considérablement le contenu de l'article 10. L'article 10, 3e, dispose ce qui suit: «Lorsque les autorités judiciaires, les fonctionnaires et les agents des services publics, y compris les services de police, estiment que la communication des informations visée à l'alinéa 2 est de nature à porter atteinte à une information ou à une instruction judiciaire en cours ou à la récolte d'informations visée par la loi du 11 janvier 1993 relative à la prévention de l'utilisation du système financier aux fins du blanchiment de capitaux et du financement du terrorisme, à faire courir un danger à une personne ou à porter gravement atteinte à la vie privée de la personne concernée, ils peuvent refuser cette communication dans le mois de la réception de la demande, en exposant leurs raisons par écrit. »;»

Bien que ce nouvel alinéa ait une triple finalité dont le bien-fondé ne saurait être mis en doute, à savoir préserver la vie privée, les instructions en cours et l'intégrité physique des personnes, la proposition néglige l'importance d'une collaboration renforcée entre les services de renseignement et de sécurité. Étant donné que le motif « porter gravement atteinte à la vie privée de la personne concernée » semble être par trop léger et qu'il constitue un prétexte particulièrement commode que ne manqueront pas d'invoquer les peu complaisantes autorités publiques précitées, les auteurs du présent amendement estiment inopportun d'inscrire ce passage dans la loi. En effet, les informations que ces autorités communiquent peuvent porter — et porteront presque systématiquement — atteinte à la vie privée des personnes concernées. En outre, elles doivent être conscientes de l'obligation qui leur incombe, par essence, de coopérer avec d'autres services publics auxquels elles transmettent les informations en question. Or, la finalité de ces services, qui est d'assurer la sécurité de l'État belge et de ses citoyens, est entièrement basée sur la collecte de renseignements. Il paraît dès lors opportun de supprimer le passage en question comme motif pour justifier un refus de communication d'informations.

L'expression « faire courir un danger à une personne » est trop vague. Mieux vaut la remplacer par une référence à la protection de l'intégrité physique, qui est un critère plus précis et plus clair.

De plus, le délai d'un mois prévu dans la disposition est beaucoup trop long. Si les autorités en question estiment qu'il existe une raison évidente de refuser la communication des données, elles doivent être en mesure de justifier plus rapidement leur refus. Le délai de cinq jours ouvrables permet de gagner du temps, tout en laissant aux administrations concernées une marge largement suffisante pour formuler et communiquer la raison de leur refus.

N° 52 DE MM. WILLE ET VANKUNKELSVEN

Art. 14

Dans l'article 18/3, § 1er, proposé, compléter l'alinéa 2 par la phrase suivante :

« Il est mis fin immédiatement aux méthodes spécifiques qui concernent un avocat, un médecin ou

onmiddellijk gestaakt zodra er concrete aanwijzingen zijn dat de persoonlijke betrokkenheid ongegrond is. »

Verantwoording

Het tweede lid is zeer duidelijk in het feit dat specifieke methoden mogen worden aangewend wanneer er concrete aanwijzingen zijn van persoonlijke betrokkenheid van een advocaat, een arts of een journalist. Het zegt echter niets over de gevallen waarin, dankzij het gebruik van de specifieke methoden, snel duidelijk zou worden dat er geen persoonlijke betrokkenheid is. Men zou verkeerdelijk kunnen interpreteren dat de specifieke methoden zouden mogen voortduren, omdat er voorafgaandelijk wel concrete aanwijzingen waren. Dit amendement strekt ertoe om de specifieke methoden onmiddellijk te laten ophouden zodra duidelijk wordt dat er geen persoonlijke betrokkenheid is.

un journaliste, dès l'instant où apparaissent des indices concrets attestant que leur participation active est non fondée. »

Justification

Si l'alinéa 2 est très clair en ce qui concerne le fait que des méthodes spécifiques peuvent être utilisées lorsqu'il existe des indices concrets d'une participation active d'un avocat, d'un médecin ou d'un journaliste, il reste en revanche muet sur les cas où, grâce à l'utilisation des méthodes spécifiques, il serait rapidement et clairement établi que les personnes en question ne sont pas impliquées personnellement. L'on risquerait dès lors de mal interpréter la disposition, en pensant que les méthodes spécifiques pourraient se poursuivre au motif que des indices concrets étaient bel et bien présents antérieurement. Le présent amendement vise à faire cesser immédiatement les méthodes spécifiques dès l'instant où il apparaît clairement qu'il n'y a aucune implication personnelle.

Nr. 53 VAN DE HEREN WILLE EN VANKRUNKELSVEN

Art. 14

In het voorgestelde artikel 18/4, § 2, eerste lid, de woorden «Op het einde van elke maand» vervangen door de woorden «Op het einde van elke week».

Verantwoording

In § 2, tweede lid wordt gesteld dat de leden van de commissie op elk ogenblik een controle kunnen uitoefenen op de wettelijkheid van de maatregelen. De indieners zijn er dan ook van overtuigd dat de lijst met uitgevoerde maatregelen, die de commissie toegestuurd krijgt, beter aan het einde van de week geschied dan aan het einde van de maand. Zo kan zij sneller en efficiënter toezien op de naleving van de principes van subsidiariteit en proportionaliteit.

Nº 53 DE MM. WILLE ET VANKRUNKELSVEN

Art. 14

Dans l'article 18/4, § 2, alinéa 1er, proposé, remplacer les mots «à la fin de chaque mois» par les mots «à la fin de chaque semaine».

Justification

Il est précisé dans le § 2, alinéa 2, que les membres de la commission peuvent à tout moment exercer un contrôle de la légalité des mesures. Les auteurs sont dès lors convaincus qu'il serait préférable que la liste des mesures mises en œuvre soit transmise à la commission à la fin de chaque semaine plutôt qu'à la fin de chaque mois. Celle-ci pourra ainsi exercer un contrôle plus rapide et plus efficace du respect des principes de subsidiarité et de proportionnalité.

Nr. 54 VAN DE HEREN WILLE EN VANKRUNKELSVEN

Art. 14

In het voorgestelde artikel 18/5, § 2, eerste lid, de woorden «Op het einde van elke maand» vervangen door de woorden «Op het einde van elke week».

Verantwoording

Zie amendement nr. 53.

Nº 54 DE MM. WILLE ET VANKRUNKELSVEN

Art. 14

Dans l'article 18/5, § 3, alinéa 1er, proposé, remplacer les mots «à la fin de chaque mois» par les mots «à la fin de chaque semaine».

Justification

Voir l'amendement n° 53.

Nr. 55 VAN DE HEREN WILLE EN VANKRUNKELSVEN

Art. 14

In het voorgestelde artikel 18/6, § 2, eerste lid, de woorden «Op het einde van elke maand» vervangen door de woorden «Op het einde van elke week».

Verantwoording

Zie amendement nr. 53.

Nr. 56 VAN DE HEREN WILLE EN VANKRUNKELSVEN

Art. 14

In het voorgestelde artikel 18/7, § 4, eerste lid, de woorden «Op het einde van elke maand» vervangen door de woorden «Op het einde van elke week».

Verantwoording

Zie amendement nr. 53.

Nr. 57 VAN DE HEREN WILLE EN VANKRUNKELSVEN

Art. 14

In het voorgestelde artikel 18/6, § 1, het tweede lid aanvullen met de volgende zin :

«*De Koning legt de tarieven vast voor de in het eerste lid bedoelde medewerking, waarbij Hij rekening houdt met de werkelijke kostprijs van deze medewerking door de postoperator.*»

Verantwoording

Het spreekt voor zich dat de medewerking door de postoperator aan hen vergoed zal worden. Doordat hier geen sprake kan zijn van correcte prijszetting aan de hand van vraag en aanbod, is het de Koning die de tarieven vastlegt. Hij moet hierbij rekening houden met de werkelijke kostprijs van de, door de postoperator geleverde, dienstverlening.

Nr. 58 VAN DE HEREN WILLE EN VANKRUNKELSVEN

Art. 14

In het voorgestelde artikel 18/10, § 3, de volgende wijzigingen aanbrengen :

Nº 55 DE MM. WILLE ET VANKRUNKELSVEN

Art. 14

Dans l'article 18/6, § 2, alinéa 1er, proposé, remplacer les mots «à la fin de chaque mois» par les mots «à la fin de chaque semaine».

Justification

Voir l'amendement n° 53.

Nº 56 DE MM. WILLE ET VANKRUNKELSVEN

Art. 14

Dans l'article 18/7, § 4, alinéa 1er, proposé, remplacer les mots «à la fin de chaque mois» par les mots «à la fin de chaque semaine».

Justification

Voir l'amendement n° 53.

Nº 57 DE MM. WILLE ET VANKRUNKELSVEN

Art. 14

Dans l'article 18/6, § 1er, proposé, compléter l'alinéa 2 par la phrase suivante :

«*Le Roi fixe les tarifs pour le concours visé à l'alinéa 1er, en tenant compte de son coût réel pour l'opérateur postal.*»

Justification

Il va de soi que le concours de l'opérateur postal lui sera rétribué. Étant entendu qu'il est exclu en l'espèce de déterminer un prix correct sur la base de l'offre et de la demande, c'est au Roi qu'il appartient de fixer les tarifs. Pour ce faire, Il doit tenir compte du coût réel du service fourni par l'opérateur postal.

Nº 58 DE MM. WILLE ET VANKRUNKELSVEN

Art. 14

À l'article 18/10, § 3, proposé, apporter les modifications suivantes :

1° in het eerste en in het derde lid, het woord «werkdagen» vervangen door het woord «kalenderdagen»;

2° in het vierde lid, de woorden «op regelmatige tijdstippen» vervangen door het woord «wekelijks».

Verantwoording

1° De termijn van drie werkdagen kan in de praktijk vijf kalenderdag betekenen. Dit is te lang. Drie kalenderdagen omvatten steeds minstens één werkdag.

2° Het is onduidelijk wat bedoeld wordt met «regelmatige tijdstippen». Het dient dan ook de voorkeur hierop een duidelijke termijn te kleven van een week.

Nr. 59 VAN DE HEREN WILLE EN VANKRUNKELSVEN

Art. 14

In het voorgestelde artikel 18/12, vierde lid, de woorden «drie maanden» vervangen door de woorden «twee maanden».

Verantwoording

Het hanteren van een uitzonderlijke methode voor het verzamelen van gegevens mag niet langer duren dan twee maanden eventueel verlengbaar maar met één termijn van evenveel maanden. Om echter in overeenstemming te zijn met deze regel wordt voorgesteld dat de inlichtingendienst om de twee in plaats van om de drie maanden verslag uitbrengt bij de commissie.

Nr. 60 VAN DE HEREN WILLE EN VANKRUNKELSVEN

Art. 14

In het voorgestelde artikel 18/13, § 2, in de laatste zin volgend zinsdeel doen vervallen :

«, tenzij het goede verloop van de opdracht van de dienst dit in de weg staat.»

Verantwoording

In de tweede paragraaf wordt drie wijzen het direct terugplaatsen voorwerp na gebruik geregeld. Het gebruik van «voor een strikt beperkt duur» en «zo spoedig mogelijk teruggeplaatst» lijken als garantie voldoende. Hieraan nog eens het zinsdeel «tenzij het goede verloop van de opdracht van de dienst dit in de weg staat» is dan ook overbodig.

1° dans les alinéas 1er et 3, remplacer les mots «jours ouvrables» par les mots «jours calendrier»;

2° dans l'alinéa 4, remplacer les mots «, selon une périodicité fixée par le ministre dans son autorisation» par les mots «chaque semaine, comme prévu par le ministre dans son autorisation».

Justification

1° Le délai de trois jours ouvrables peut équivaloir, dans la pratique, à cinq jours calendrier, ce qui est trop long. Il y a toujours au moins un jour ouvrable dans un délai de trois jours calendrier.

2° La formulation «selon une périodicité fixée par le ministre» est peu claire. Il est donc préférable de prévoir le délai précis d'une semaine.

N° 59 DE MM. WILLE ET VANKRUNKELSVEN

Art. 14

Dans l'article 18/12, alinéa 4, proposé, remplacer les mots «trois mois» par les mots «deux mois».

Justification

Une méthode exceptionnelle de recueil de données peut être appliquée pendant une période n'excédant pas deux mois, laquelle peut éventuellement être prolongée une seule fois de la même durée. Dans un souci de conformité avec cette règle, il est proposé que le service de renseignement fasse rapport à la commission tous les deux mois au lieu de tous les trois mois.

N° 60 DE MM. WILLE ET VANKRUNKELSVEN

Art. 14

Dans la dernière phrase de l'article 18/13, § 2, proposé, supprimer le membre de phrase suivant :

«, à moins que cela n'entrave le bon déroulement de la mission.»

Justification

Le deuxième paragraphe règle de trois façons la remise en place immédiate de l'objet après son usage. L'usage pour une «durée strictement limitée» et la remise en place «dans les plus brefs délais» semblent être des garanties suffisantes. Il est dès lors superflu d'encore y ajouter le membre de phrase «à moins que cela n'entrave le bon déroulement de la mission.»

Nr. 61 VAN DE HEREN WILLE EN VANKRUNKELSVEN

Art. 14

Het voorgestelde artikel 18/17, § 3, aanvullen met een nieuw lid, luidende :

« De Koning legt de tarieven voor deze technische medewerking vast, waarbij Hij rekening houdt met de werkelijke kostprijs van deze medewerking door de operatoren. »

Verantwoording

Het spreekt voor zich dat de technische medewerking door de operatoren aan hen vergoed zal worden. Doordat hier geen sprake kan zijn van correcte prijszetting aan de hand van vraag en aanbod, is het de Koning die de tarieven vastlegt. Hij moet hierbij rekening houden met de werkelijke kostprijs van de, door de operatoren geleverde, dienstverlening.

Nr. 62 VAN DE HEREN WILLE EN VANKRUNKELSVEN

Art. 14

In het voorgestelde artikel 18/17, § 4, tweede lid, tussen de woorden « die door het dienstroofd » en de woorden « , of, naargelang het geval, in zijn opdracht » de woorden « of zijn afgevaardigde » invoegen.

Verantwoording

Dit amendement heeft tot doel de werkbaarheid en efficiëntie op de overschrijving bij afluistering van communicatie. De BIM-wet wijst inzake de overschrijving een belangrijke rol toe aan de dienstroofden van de bevoegde diensten die in het kader van hun opdracht tot afluistering, tot de zogenaamde tap zijn overgegaan. Om te voorkomen dat enkel en alleen het dienstroofd moet uitmaken welke opnames relevant zijn, en om zo te voorkomen dat enkel en alleen het dienstroofd de hele opname(s) moet beluisteren, wat praktisch onmogelijk zou zijn gezien de werkdruk, breiden we deze bevoegdheid uit tot zijn plaatsvervangers.

Nr. 63 VAN DE HEREN WILLE EN VANKRUNKELSVEN

Art. 14

In het voorgestelde artikel 18/17, § 7, eerste lid, de laatste zin vervangen door wat volgt :

« De exploitatie door de inlichtingendiensten is beperkt tot een termijn van ten hoogste één jaar die aanvangt op de dag van de opname. »

Nº 61 DE MM. WILLE ET VANKRUNKELSVEN

Art. 14

Compléter l'article 18/17, § 3, proposé, par un alinéa nouveau rédigé comme suit :

« Le Roi fixe les tarifs de ce concours technique des opérateurs en tenant compte de son coût réel. »

Justification

Il va de soi que le concours technique des opérateurs sera rémunéré. Comme il ne saurait être question en l'occurrence d'une fixation correcte des prix en fonction de l'offre et de la demande, c'est le Roi qui est chargé de fixer les tarifs. Il devra tenir compte à cet égard du coût réel des prestations fournies par les opérateurs.

Nº 62 DE MM. WILLE ET VANKRUNKELSVEN

Art. 14

Dans l'article 18/17, § 4, alinéa 2, proposé, insérer les mots « ou son délégué, » entre les mots « par le dirigeant du service » et les mots « ou, en son nom ».

Justification

Le présent amendement vise à rendre la transcription des écoutes plus opérationnelle et plus efficace. La loi relative aux méthodes particulières de recherche attribue, en matière de transcription, un rôle important aux dirigeants des services compétents qui ont recours aux écoutes dans le cadre de leur mission. Pour éviter que les dirigeants en question soient les seuls à devoir décider quels enregistrements sont pertinents et, partant, à devoir écouter l'enregistrement ou les enregistrements dans leur intégralité — ce qui serait quasiment impossible vu la charge de travail — les auteurs du présent amendement souhaitent étendre cette compétence à leurs suppléants.

Nº 63 DE MM. WILLE ET VANKRUNKELSVEN

Art. 14

Dans l'article 18/17, § 7, alinéa 1er, proposé, remplacer la dernière phrase par ce qui suit :

« Cette exploitation par les services de renseignement est limitée à un délai d'un an maximum qui prend cours le jour de l'enregistrement. »

Verantwoording	Justification
<p>De bestaande zin spreekt over de exploitatie van de opnamen «tout court». Het moet echter gaan over de exploitatie van de opnamen door de inlichtingendiensten, zoniet zouden deze opnamen in een eventueel later gerechtelijk onderzoek niet kunnen aangewend worden.</p>	<p>Dans la phrase existante, on parle de l'exploitation des enregistrements, sans autre précision. Or, il y a lieu d'indiquer qu'il s'agit de l'exploitation des enregistrements par les services de renseignement, sans quoi les enregistrements ne pourront pas être utilisés dans le cadre d'une éventuelle enquête judiciaire ultérieure.</p>
Nr. 64 VAN DE HEREN WILLE EN VANKRUN-KELSVEN	N° 64 DE MM. WILLE ET VANKRUNKELSVEN
Art. 16	Art. 16
Dit artikel doen vervallen.	Supprimer cet article.
 Verantwoording	 Justification
<p>Met dit artikel kan op de inlichtingen — en veiligheidsdiensten een beroep worden gedaan in het kader van een opsporingsonderzoek of gerechtelijke enquête. Dit strookt niet met de finaliteit van de opdrachten van de staatsveiligheid, namelijk inlichtingenwerk.</p>	<p>Conformément à cet article, les services de renseignement et de sécurité peuvent être sollicités dans le cadre d'une information ou d'une instruction, ce qui n'est pas conforme à la finalité des missions de la sûreté de l'État, à savoir le travail de renseignement.</p>
Nr. 65 VAN DE HEREN WILLE EN VANKRUN-KELSVEN	N° 65 DE MM. WILLE ET VANKRUNKELSVEN
Art. 19	Art. 19
In het voorgestelde artikel 43/5, tweede lid, de woorden «negentig dagen» vervangen door de woorden «één maand».	Dans l'article 43/5 proposé, à l'alinéa 2, remplacer les mots «de nonante jours calendrier» par les mots «d'un mois».
 Verantwoording	 Justification
<p>Negentig dagen om te beslissen of een toepassing van een specifieke of uitzonderlijke methode terecht of onterecht is, is veel te lang, zeker gezien de belangen die op het spel staan.</p>	<p>Le délai de nonante jours prévu pour statuer sur le caractère légal ou illégal d'une méthode spécifique ou exceptionnelle appliquée est bien trop long, surtout compte tenu des intérêts en jeu.</p>
Nr. 66 VAN DE HEREN WILLE EN VANKRUN-KELSVEN	N° 66 DE MM. WILLE ET VANKRUNKELSVEN
Art. 24	Art. 24
Dit artikel vervangen als volgt :	Remplacer cet article par ce qui suit :
<p>«Art. 24. — In artikel 33 van dezelfde wet, zoals gewijzigd door de wetten van 1 april 1999, 20 juli 2000 en 10 juli 2006, worden de volgende wijzigingen aangebracht :</p> <p>Iº het tweede lid, eerste zin, wordt aangevuld met het volgende zinsdeel : «, ook al gaan deze reglementen, richtlijnen en documenten uit van andere overheidsorganen. »;</p>	<p>«Art. 24. — À l'article 33 de la même loi, modifié par les lois des 1er avril 1999, 20 juillet 2000 et 10 juillet 2006, les modifications suivantes sont apportées :</p> <p>Iº l'alinéa 2, première phrase, est complété par les mots «, même si ces règlements, directives et documents émanent d'autres organes publics. »;</p>

2° in het laatste lid, in de eerste en tweede zin de woorden « artikel 35, 3° » telkens vervangen door de woorden « artikel 35, § 1, 3° ».

Verantwoording

Dit amendement heeft tot doel het wettelijk toezichtskader verder aan te scherpen om een einde te maken aan de actuele situatie waarbij het Vast Comité van toezicht op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten (hierna het Vast Comité I genoemd) moeilijkheden kan ondervinden bij zijn controle op de werking van de inlichtingendiensten, specifiek voor die opdrachten opgelegd of uitgewerkt door de richtlijnen van het ministerieel Comité voor inlichting en veiligheid.

Probleemstelling

De twee diensten kregen door de wet van 30 november 1998 houdende de regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdienst, een pak opdrachten toegewezen om ons land en zijn burgers behoorlijk te kunnen beschermen. Het is tevens deze wet die duidelijk stipuleert wie de verdere invulling van hun opdrachten bepaalt. Artikel 4 van deze wet definiert de opdrachtgever van de Veiligheid van de Staat explicet : « De Veiligheid van de Staat vervult haar opdrachten door de tussenkomst van de minister van Justitie, overeenkomstig de richtlijnen van het ministerieel Comité ». Hierbij wordt het Comité een tweede maal duidelijk bevestigd als de belangrijkste gezagsstructuur in de opdrachtomschrijving van de Veiligheid van de Staat. Artikel 3 van het koninklijk besluit van 21 juni 1996 houdende oprichting van een ministerieel Comité voor inlichting en veiligheid maakte namelijk een eerste maal duidelijk wie de Veiligheid van de Staat en ADIV stuurt :

« Het Comité stelt de algemene politiek inzake inlichting vast, bepaalt de prioriteiten van de Veiligheid van de Staat en van de algemene Dienst Inlichting en Veiligheid van de Krijgsmacht, en coördineert hun activiteiten (...). ».

Bij de verdere definiëring van de opdrachten van de Veiligheid van de Staat lezen we in artikel 7 van de wet van 30 november 1998 :

« De Veiligheid van de Staat heeft als opdracht :

1° het inwinnen, analyseren en verwerken van inlichtingen die betrekking hebben op elke activiteit die de inwendige veiligheid van de Staat en het voortbestaan van de democratische en grondwettelijke orde, de uitwendige veiligheid van de Staat en de internationale betrekkingen, het wetenschappelijk of economisch potentieel, zoals gedefinieerd door het ministerieel Comité, of elk ander fundamenteel belang van het land, zoals gedefinieerd door de Koning op voorstel van het ministerieel Comité, bedreigt of zou kunnen bedreigen;

2° het uitvoeren van de veiligheidsonderzoeken die haar overeenkomstig de richtlijnen van het ministerieel Comité worden toevertrouwd (...).

Naast deze sleutelartikelen blijkt uit een hele resem andere bepalingen in de wet van 30 november 1998 hoe belangrijk de rol van het ministerieel Comité inzake de taakverdeling en prioriteiten van de verschillende diensten wel is. In de praktijk zijn het dus voornamelijk haar richtlijnen die naast de wettelijke bepalingen de diensten hun afgebakende taken meegeven.

Het mag dus duidelijk zijn dat de richtlijnen van dit ministerieel Comité essentieel zijn voor de dagelijkse werking en actieradius van de Veiligheid van de Staat. Nemen we het voorbeeld van het Belgisch wetenschappelijk en economisch potentieel (WEP) dat in de wet duidelijk als een kerntaak van de Veiligheid van de Staat wordt beschouwd. Het is op basis van de definitie van het ministerieel comité dat de Veiligheid van de Staat zijn bescher-

2° dans le dernier alinéa, les mots « article 35, 3° » sont chaque fois remplacés par les mots « article 35, § 1er, 3° » dans la première et la deuxième phrase. »

Justification

Le présent amendement vise à renforcer le cadre de contrôle instauré par la loi afin de mettre un terme aux difficultés que le Comité permanent de contrôle des services de renseignement et de sécurité (ci-après dénommé le Comité permanent R) rencontre à l'heure actuelle lors du contrôle qu'il est chargé d'exercer sur le fonctionnement des services de renseignement, en particulier en ce qui concerne les missions imposées ou définies par les directives du Comité ministériel du renseignement et de la sécurité.

Problématique

La loi organique des services de renseignement et de sécurité du 30 novembre 1998 a confié aux deux services précités un ensemble de missions leur permettant de protéger notre pays et ses citoyens comme il se doit. C'est également la même loi qui précise clairement qui est chargé de définir concrètement ces missions. Ainsi, en son article 4, elle mentionne explicitement par quel organe la Sûreté de l'État se voit confier ses missions : « À l'intervention du ministre de la Justice, la Sûreté de l'État accomplit ses missions conformément aux directives du Comité ministériel ». À cet égard, le Comité se voit une deuxième fois confirmé dans son rôle de structure d'autorité principale en ce qui concerne la définition des missions de la Sûreté de l'État. L'article 3 de l'arrêté royal du 21 juin 1996 portant création d'un Comité ministériel du renseignement et de la sécurité précisait une première fois clairement qui dirige la Sûreté de l'État et le SGRS :

« Le Comité établit la politique générale du renseignement, détermine les priorités de la Sûreté de l'État et du Service général du renseignement et de la sécurité des Forces armées, et coordonne leurs activités (...). »

S'agissant de la définition concrète des missions de la Sûreté de l'État, l'article 7 de la loi du 30 novembre 1998 dispose ce qui suit :

« La Sûreté de l'État a pour mission :

1° de rechercher, d'analyser et de traiter le renseignement relatif à toute activité qui menace ou pourrait menacer la sûreté intérieure de l'État et la pérennité de l'ordre démocratique et constitutionnel, la sûreté extérieure de l'État et les relations internationales, le potentiel scientifique ou économique défini par le Comité ministériel, ou tout autre intérêt fondamental du pays défini par le Roi sur proposition du Comité ministériel;

2° d'effectuer les enquêtes de sécurité qui lui sont confiées conformément aux directives du Comité ministériel (...). »

Outre ces articles clés, il y a toute une série d'autres dispositions de la loi du 30 novembre 1998 qui montrent à quel point le Comité ministériel joue un rôle important en ce qui concerne la répartition des tâches et les priorités des différents services. Dans la pratique, ce sont donc principalement ses directives qui contribuent, à côté des dispositions légales, à définir les tâches confiées aux services.

Il est donc évident que les directives de ce Comité ministériel sont essentielles au fonctionnement journalier et au champ d'action de la Sûreté de l'État. Prenons l'exemple de la sauvegarde du potentiel scientifique et économique belge (PSE) que la loi considère clairement comme étant une mission fondamentale de la Sûreté de l'État. C'est sur la base de la définition donnée par le Comité ministériel que la Sûreté de l'État veille à la sauvegarde du

mende functie over het WEP organiseert. Het spreekt voor zich dat dergelijke definieringen en richtlijnen een significante, pragmatische afbakening vormen van de verschillende primordiale opdrachten van de Veiligheid van de Staat.

Het Vast Comité I, dat onder meer verantwoordelijk is voor de controle op de werking van de twee inlichtingendiensten, dient en moet bij wet dergelijke richtlijnen kennen als ijkpunten om op toetsbare, professionele wijze de inspanningen van de verschillende diensten te controleren.

De wet van 18 juli 1991 tot regeling van het toezicht op politie-en inlichtingendiensten en op het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse, bepaalt in artikel 33, eerste en tweede lid, het volgende :

« Binnen het kader van de in artikel 1 vermelde doelstellingen, stelt het Vast Comité I onderzoeken in naar de activiteiten en de werkwijze van de inlichtingendiensten, het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse en de andere ondersteunende diensten, naar hun interne reglementen en richtlijnen, alsmede naar alle documenten die de handelwijze van de leden van die diensten regelen.

De inlichtingendiensten, het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse en de andere ondersteunende diensten zenden uit eigen beweging aan het Vast Comité I de interne reglementen en richtlijnen over, alsook alle documenten die de handelwijze van de leden van die diensten regelen. Het Vast Comité I en de Dienst enquêtes voor de inlichtingendiensten zijn ertoe gerechtigd alle teksten die zij noodzakelijk achten voor het vervullen van hun opdracht, te laten overleggen. ».

Hier komen we tot de kern van de zaak : de toegangsproblematiek, welke dit amendement eens en voor altijd wil uitleggen. Sinds vele jaren kampt het Vast Comité I met de onmacht om zijn wettelijke opdracht ten volle uit te oefenen indien het geen kennis heeft van de richtlijnen van het ministerieel Comité. Hier knelt het schoentje tot grote en uitermate terechte frustratie van het Comité I. Het ministerieel Comité voor inlichting en veiligheid weigert deze richtlijnen vrij te geven aan het Vast Comité. Zowel de voorzitter van dit Comité, zijnde de eerste minister, als de twee voogdijministers van Defensie en Justitie, alsook de Veiligheid van de Staat en de algemene Dienst Inlichting en Veiligheid van de Krijgsmacht weigeren pertinent deze richtlijnen systematisch aan het Comité I mee te delen. De twee laatstgenoemde diensten zijn van oordeel dat het niet gaat om interne documenten, maar documenten afkomstig van andere diensten, waarbij ze zich blijkbaar foutief niet verplicht voelen om deze ten aanzien van het Comité I vrij te geven, ondanks de reeds bijzonder duidelijke libellering van artikel 33 (*cf. supra*).

Ook in het jaarrapport 2007 stelt het Comité I dit deficit opnieuw aan de kaak : « Het Vast Comité I kan zijn wettelijke opdracht niet ten volle uitoefenen indien het geen kennis heeft van de richtlijnen van het ministerieel Comité voor inlichting en veiligheid die betrekking hebben op of relevant zijn voor de werking van de inlichtingendiensten en het OCAD. Ook al is het Vast Comité I van oordeel dat artikel 33 van de wet van 18 juli 1991 hem in zijn huidige libellering een voldoende duidelijk recht verleent op kennisname van deze richtlijnen, toch blijkt deze zienswijze niet door iedereen te worden gedeeld. » (Vast Comité I, jaarrapport 2007, p. 78). Bovendien hebben de begeleidingscommissies van Kamer en Senaat op 17 juli 2008 eenparig een aantal aanbevelingen goedgekeurd op basis van het Gemeenschappelijk toezichtsverslag van het Vast Comité P en het Vast Comité I betreffende het coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse (OCAD). In deze aanbeveling stellen beide begeleidingscommissies uitdrukkelijk dat een wetgevend initiatief noodzakelijk is opdat de Vaste Comités I en P in kennis worden gesteld van de richtlijnen van het ministerieel Comité. Bovendien lijkt het ons nu meer dan ooit noodzakelijk gezien de extra mogelijkheden, en een

PSE. Il va sans dire que pareilles définitions et directives permettent de délimiter de manière pertinente et pragmatique les différentes missions primordiales de la Sûreté de l'État.

Le Comité permanent R, qui est responsable, entre autres, du contrôle du fonctionnement des deux services de renseignement, doit et est légalement tenu de connaître ces directives et de s'en servir comme critères de référence pour contrôler l'action des différents services d'une manière objective et professionnelle.

La loi organique du contrôle des services de police et de renseignement et de l'Organe de coordination pour l'analyse de la menace du 18 juillet 1991 précise, en son article 33, alinéas 1er et 2, ce qui suit :

« Dans le cadre des objectifs prévus à l'article 1er, le Comité permanent R enquête sur les activités et les méthodes des services de renseignement, de l'Organe de coordination pour l'analyse de la menace et des autres services d'appui, sur leurs règlements et directives internes, ainsi que sur tous les documents réglant le comportement des membres de ces services.

Les services de renseignement, l'Organe de coordination pour l'analyse de la menace et les autres services d'appui transmettent d'initiative au Comité permanent R les règlements et directives internes ainsi que tous les documents réglant le comportement des membres de ces services. Le Comité permanent R (...) et le Service d'enquêtes des services de renseignements ont le droit de se faire communiquer les textes qu'ils estiment nécessaires à l'accomplissement de leur mission. »

Nous sommes ici au cœur du problème, à savoir celui de l'accès aux documents, que le présent amendement de loi entend régler une fois pour toutes. Depuis de nombreuses années, le Comité permanent R est dans l'incapacité d'accomplir pleinement la mission que la loi lui confère faute de pouvoir prendre connaissance des directives du Comité ministériel. C'est ici que le bât blesse, à la grande frustration, parfaitement légitime, du Comité R. Le Comité ministériel du renseignement et de la sécurité refuse de communiquer ces directives au Comité permanent. Tant le président de ce Comité, à savoir le premier ministre, que les deux ministres de tutelle, à savoir le ministre de la Défense et le ministre de la Justice, ainsi que la Sûreté de l'État et le Service général du renseignement et de la sécurité des Forces armées refusent pertinemment de communiquer systématiquement ces directives au Comité R. Les deux derniers services sont d'avis qu'il s'agit non pas de documents internes mais de documents provenant d'autres services, et ne se sentent manifestement pas obligés — à tort — de communiquer les directives en question au Comité R, en dépit de l'article 33 (*cf. supra*) dont le libellé est pourtant déjà très clair à l'heure actuelle.

Dans son rapport annuel 2007 aussi, le Comité R dénonce une nouvelle fois cette lacune : « Le Comité permanent R ne peut exercer pleinement sa mission légale s'il n'a pas connaissance des directives du Comité ministériel du renseignement et de la sécurité relatives au ou pertinentes pour le fonctionnement des services de renseignement et de l'OCAM. Bien que le Comité permanent R estime que l'article 33 de la loi du 18 juillet 1991 lui octroie, dans son libellé actuel, un droit suffisamment clair de prise de connaissance de ces directives, tout le monde ne semble pas partager ce point de vue. » (Comité permanent R, rapport annuel 2007, p. 76). En outre, le 17 juillet 2008, les commissions de suivi de la Chambre et du Sénat ont approuvé à l'unanimité un certain nombre de recommandations sur la base du Rapport de contrôle conjoint des Comités permanents P et R relatif à l'organe de coordination pour l'analyse de la menace (OCAM). Dans ces recommandations, les deux commissions de suivi insistent explicitement sur la nécessité de légitimer de manière à permettre aux Comités permanents R et P d'avoir connaissance des directives du Comité ministériel. De plus, compte tenu du fait que la proposition de loi relative aux méthodes particulières de recherche

duidelijk substantieel gegroeide slagkracht van de inlichtingen-diensten door de nakende goedkeuring van het BIM-wetsvoorstel, dat de controleorganen eindelijk toegang krijgen tot de operationele taakomschrijving vanwege het comité.

Diensten en hun leden als taakgevende opdracht (kunnen) beschouwen, wat hun oorsprong zij. Het mag duidelijk zijn dat hierbij de belangrijkste bron de richtlijnen en definiëringen van het ministerieel Comité voor inlichting en veiligheid zijn, waarvan het Comité I tot nog toe geen kennis mocht nemen. Het volstaat hier om in het BIM-wetsvoorstel de wet van 18 juli 1991 tot regeling van het toezicht op politie- en inlichtingendiensten en op het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse, artikel 33 te wijzigen door na de woorden «alle documenten die de handelwijze van de leden van die diensten regelen» de volgende woorden toe te voegen: «, ook al gaan deze reglementen, richtlijnen en documenten uit van andere overheidsorganen.».

Paul WILLE.
Patrik VANKRUNKELSVEN.

Nr. 67 VAN DE HEER MAHOUX EN MEVROUW DEFRAIGNE

(Subamendement op amendement nr. 3)

Art. 2

De volgende wijzigingen aanbrengen :

a) in het 1°, in het voorgestelde tweede lid, de woorden «Nationale Raad van de Orde van Geneesheren» vervangen door de woorden «Provinciale Raad van de Orde van Geneesheren»;

b) het 2° aanvullen met de woorden : en de woorden «Nationale Raad van de Orde van Geneesheren» vervangen door de woorden «Provinciale Raad van de Orde van Geneesheren».

Verantwoording

Het lijkt logischer de informatie toe te vertrouwen aan de lokale orde-instantie, die beter in staat is om de situatie te beoordelen, naar het voorbeeld van de oplossing die voor de advocaten werd gekozen.

Nr. 68 VAN DE HEER VANKRUNKELSVEN

Art. 2

In het 2°, in de voorgestelde § 2, het eerste lid aanvullen met de woorden :

sera approuvée prochainement et offrira aux services de renseignement des possibilités supplémentaires et une capacité d'action nettement plus importante, il nous semble plus que jamais nécessaire que les organes de contrôle aient finalement accès à la définition opérationnelle des tâches mise au point par le Comité ministériel.

Le présent amendement vise à garantir davantage au Comité permanent de contrôle des services de renseignement et de sécurité un accès légal à tous les documents, de quelque origine que ce soit, que les services et leurs membres considèrent comme relevant (pouvant relever) de la mission qui leur est confiée. Il est clair qu'à cet égard, la principale source d'informations est constituée par les directives et les définitions du Comité ministériel du renseignement et de la sécurité dont le Comité R n'a pas pu prendre connaissance jusqu'à présent. À cette fin, il suffit que la proposition de loi relative aux méthodes particulières de recherche modifie l'article 33 de la loi du 18 juillet 1991 organique du contrôle des services de police et de renseignement en ajoutant les mots «, même si ces règlements, directives et documents émanent d'autres organes publics» après les mots «ainsi que tous les documents régulant le comportement des membres de ces services».

Nº 67 DE M. MAHOUX ET MME DEFRAIGNE

(Sous-amendement à l'amendement n° 3)

Art. 2

Apporter les modifications suivantes :

a) dans le 1°, dans l'alinéa 2 proposé, remplacer les mots «Conseil national de l'Ordre des médecins» par les mots «Conseil provincial de l'Ordre des médecins»;

b) compléter le 2° par les mots : et remplacer les mots «Conseil national de l'Ordre des médecins» par les mots «Conseil provincial de l'Ordre des médecins».

Justification

Il paraît plus normal de confier l'information au pouvoir ordinal local, plus à même d'apprécier la situation, à l'instar de la solution adoptée par les avocats.

Philippe MAHOUX.
Christine DEFRAIGNE.

Nº 68 DE M. VANKRUNKELSVEN

Art. 2

Au 2°, dans le § 2 proposé, compléter l'alinéa 1er par les mots :

«of tenzij de betrokkenen met respect voor de regelen van het beroeps- of bronnengeheim informatie ter beschikking stellen die wijst op de ontwikkeling van een potentiële bedreiging zoals bedoeld in artikel 8, 1°, b en d, en 2°.»

Verantwoording

Dit amendement houdt rekening met de opmerking van het Vast Comité I. De indiener is zich bewust van het uitzonderlijk karakter vandaar dat het passief verkrijgen van deze informatie beperkt moet blijven tot gevallen waarbij de informatie aanwijst dat er een potentiële dreiging is op het vlak van terrorisme, proliferatie, of een potentiële bedreiging van de democratie en haar instellingen alsook de fysieke integriteit van personen.

Deze uitzondering op de onschendbaarheid van het beroepsgeheim is niet nieuw. Zo voorziet ook artikel 458bis SW dat het beroepsgeheim *kan* geschonden worden voor kennis over misdrijven als aanranding van de eerbaarheid en verkrachting, opzettelijk toebrengen van letsels, verschillende soorten van doodslag, verminking en ontbering van minderjarigen.

De rechtspraak van het Hof van Cassatie volgt hetzelfde spoor en stelt dat het doorbreken van het beroepsgeheim een noodtoestand is indien het de *enige mogelijkheid tot vrijwaring van een hogere waarde (is) die bedreigd wordt door actueel en ernstig gevaar*. Het Hof van Cassatie acht hiermee de bescherming van de fysieke en seksuele integriteit hoger dan de bescherming van het beroepsgeheim. (Cass. 13 mei 1987, Arr. Cass, 1986-87, 1203)

Het moet dus gaan om een noodtoestand. Noodtoestand is een situatie waarin het overtreden van de strafrechtsbepaling en het schenden van strafrechtelijk beschermd rechtsgoederen en rechtsbelangen het enige middel is om een ander belangrijk rechtsgoed of rechtsbelang te vrijwaren. Bij noodtoestand staat men voor de keuze, hetzij de strafwet respecteren en te dulden dat iemands rechtsgoederen of rechtsbelangen geschonden worden; hetzij de strafwet overtreden om een rechtsgoed van een lagere orde op te offeren voor een rechtsgoed of een rechtsbelang van een hogere orde.

Noodtoestand in de juridische beoordeling, die in alle West-Europese rechtsstelsels wordt erkend, onderstelt dat iemand met een ernstig gewetensprobleem wordt geconfronteerd: bijzondere omstandigheden plaatsen hem in een conflict van waarden, rechten en plichten: de plicht het leven van anderen veilig te stellen tegenover de plicht van beroeps- of bronnengeheim. Wegens de bijzondere omstandigheden, zoals omschreven met dit amendement, moet de advocaat of journalist de geheimen verbonden aan de uitoefening van zijn beroep kunnen overstijgen indien hij acht dat dit in een hoger belang is.

Twee plichten kunnen bij het verzamelen van gegevens door de inlichtingen- en veiligheidsdiensten dus met elkaar in conflict komen, hetgeen een noodtoestand verwekt.

Patrik VANKRUNKELSVEN.

«ou à moins que lesdites personnes ne mettent à disposition, dans le respect des règles du secret professionnel ou du secret des sources, des informations présageant le développement d'une menace potentielle au sens de l'article 8, 1°, b et d, et 2°.»

Justification

Le présent amendement tient compte des observations du Comité permanent R. L'auteur est conscient du caractère exceptionnel du recueil passif de telles informations, si bien qu'il entend le limiter aux informations présageant une menace potentielle de terrorisme ou de prolifération, ou une menace potentielle pour la démocratie et ses institutions, ainsi que pour l'intégrité physique de personnes.

Cette exception à l'inviolabilité du secret professionnel ne constitue pas une nouveauté. Ainsi, l'article 458bis du Code pénal prévoit que le secret professionnel peut être levé en cas de connaissance d'infractions commises sur des mineurs (attentat à la pudeur et viol, lésions corporelles volontaires, meurtre et diverses espèces de meurtre, mutilations et privations).

La jurisprudence de la Cour de cassation abonde dans le même sens en soutenant que la violation du secret professionnel relève d'un état de nécessité si c'est la seule possibilité de sauvegarder une valeur supérieure menacée par un danger actuel et grave. La Cour de cassation estime donc que la sauvegarde de l'intégrité physique et sexuelle passe avant la protection du secret professionnel (Cass. 13 mai 1987, Arr. Cass, 1986-87, 1203).

Il doit donc s'agir d'un état de nécessité. L'état de nécessité est une situation dans laquelle la transgression de dispositions pénales et l'atteinte à des biens et à des intérêts juridiques protégés par le droit pénal constituent le seul moyen de préserver un autre bien ou intérêt juridique important. Lorsqu'il y a état de détresse, on doit choisir, soit de respecter la loi pénale et tolérer que l'on porte atteinte aux biens et intérêts juridiques de la personne en question, soit d'enfreindre la loi pénale et sacrifier un bien juridique d'ordre inférieur à un bien ou intérêt juridique d'ordre supérieur.

Du point de vue juridique, l'état de détresse, notion reconnue dans tous les systèmes juridiques d'Europe occidentale, suppose un grave problème de conscience chez la personne concernée : des circonstances particulières la placent dans une situation où il y a conflit de valeurs, de droits et de devoirs : l'obligation de sauvegarder la vie d'autrui s'oppose à l'obligation de respecter le secret professionnel ou le secret des sources. En raison des circonstances particulières décrites dans le présent amendement, l'avocat ou le journaliste doit pouvoir s'affranchir des secrets liés à l'exercice de sa profession s'il estime qu'il se trouve face à un intérêt supérieur.

Lors du recueil de données par les services de renseignement et de sécurité, deux devoirs peuvent donc entrer en conflit, et générer un état de nécessité.